

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 170/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej SLOVÍK LAW, s. r. o., Rubínova 1, Chorvátsky Grob, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 25NcC/6/2023-274 z 9. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným uznesením krajského súdu ako nadriadeného súdu vo veci určenia kauzálnej príslušnosti. Navrhuje uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.
2. Sťažovateľka je stranou v pracovnoprávnom spore, ktorý bol pôvodne vedený Okresným súdom Poprad pod sp. zn. 17Cpr/7/2022. Uvedený súd z dôvodu zmeny kauzálnej príslušnosti po zavedení tzv. novej súdnej mapy postúpil vec Okresnému súdu Prešov, na ktorom je konanie vedené pod sp. zn. 11Cpr/6/2023.
3. Okresný súd Prešov s postúpením veci nesúhlasil, a preto ju predložil na rozhodnutie nadriadenému krajskému súdu, ktorý napadnutým uznesením rozhodol tak, že nesúhlas Okresného súdu Prešov označil za nedôvodný a určil práve jeho kauzálnu príslušnosť. V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd v súvislosti so zavedením novej súdnej mapy argumentoval princípom okamžitej aplikovateľnosti procesných predpisov. Tiež poukázal na analógiu vo vzťahu k rozhodnutiam ohľadom funkčnej príslušnosti súdu podľa § 369b Civilného mimosporového poriadku v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a ústavného súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje stanoviskom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, podľa ktorého pracovnoprávne spory právoplatne neukončené do 31. mája 2023 majú dokončiť pôvodné súdy, teda v tomto prípade Okresný súd Poprad.

5. Okrem toho sťažovateľka poukazuje aj na to, že nová súdna mapa bola zriadená zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 150/2022 Z. z.“), ktorý zaviedol § 471c s názvom „Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. januára 2023“ v znení „Konania začaté a právoplatne neskončené do 31. decembra 2022 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. decembra 2022; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.“.

6. Naproti tomu však Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) obsahuje § 471c s názvom „Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. júna 2023“ v znení „Konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.“.

7. Podľa názoru sťažovateľky práve pre uvedený rozpor textu je § 471c CSP nepoužiteľný.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka o porušení práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy) a prejednanie veci súdom zriadeným zákonom (čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením krajského súdu, ktorý rozhodol o kauzálnej príslušnosti Okresného súdu Prešov v zmysle novej súdnej mapy.

9. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

10. Príslušnosť súdu, či už vecná, funkčná, kauzálna alebo miestna, sú procesnými podmienkami konania na strane súdu. Skúmať svoju vecnú, kauzálnu a funkčnú príslušnosť ako podmienku konania počas celého konania, a to aj bez námietky, je úlohou všeobecného súdu.

11. V tomto konaní napadnuté rozhodnutie o určení kauzálnej príslušnosti súdu je rozhodnutím procesným.

12. Ústavný súd opakovane judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecného súdu o procesných otázkach za integrálnu súčasť civilného súdneho procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. Rovnako tak ústavný súd opakovane konštatuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, a to ani vo vzťahu k rozhodnutiam vo veci samej, a o to menej v rozhodnutiach procesných. Treba pritom zdôrazniť, že ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti nie je súdom prieskumným ani súdom nadriadeným a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy

a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni (napr. I. ÚS 32/2022).

13. Podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu základných práv a slobôd a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, je jednou z podmienok prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda aj podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom. V prípade nesplnenia tohto postupu platí, že ústavná sťažnosť je neprípustná podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde.

14. Uznesenie nadriadeného súdu, ktorým bol vyriešený spor o príslušnosť, nie je možné napadnúť odvolaním, keďže rozhodnutie krajského súdu alebo najvyššieho súdu v spore o príslušnosť nemožno považovať za uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 355 ods. 2 CSP, proti ktorému by zákon odvolanie pripúšťal. Hoc strana civilného súdneho konania nemá možnosť napadnúť opravným prostriedkom vyriešenie parciálnej otázky príslušnosti bezprostredne po jej určení, má možnosť uplatniť uvedenú námietku po rozhodnutí vo veci samej.

15. Podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP možno odvolanie odôvodniť aj tým, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Súd nie je správne obsadený, ak vo veci nerozhoduje zákonný sudca, teda sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci (podobne I. ÚS 623/2023, II. ÚS 136/08, rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo 441/2012 zo 16. decembra 2015).

16. Podľa § 420 písm. e) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Správne obsadenie súdu je súčasťou základného práva účastníka či strany konania na zákonného sudcu, ako to vyplýva aj z ustálenej judikatúry ústavného súdu. Ochranu tomuto základnému právu poskytuje aj dovolací súd v rámci uvedeného dovolacieho dôvodu.

17. Podľa judikatúry ústavného súdu až po rozhodnutí vo veci samej možno jednoznačne zadefinovať, či súdne konanie bolo zaťažené vadou významnou z hľadiska základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože až vtedy sa stáva nespochybniteľným a definitívnym zodpovedanie otázky, či meritórne rozhodnutie ovplyvňujúce hmotnoprávne postavenie sporových strán bolo výsledkom konania a rozhodovania zákonného sudcu, a teda aj príslušného súdu (podobne I. ÚS 289/2019).

18. Právna vec sťažovateľky sa nachádza v takom štádiu konania, v ktorom podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa § 48 ods. 1 ústavy) dôvodom na podanie odvolania

[podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP], ako aj dovolania [podľa § 420 písm. e) CSP]. Uvedené riadne a mimoriadne opravné prostriedky umožňujú stranám súdneho konania namietat' závažné procesné pochybenia, a tým aj porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Tieto skutočnosti vyúsťujú do záveru, že sú to predovšetkým všeobecné súdy, ktoré na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných sťažovateľke (ako strane konania) sú oprávnené aj povinné poskytnúť ochranu namietanému porušeniu jej základného práva, a nie ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti. Sťažovateľka tieto opravné prostriedky nevyčerpala.

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti.

20. Podľa § 67 zákona o ústavnom súde pripája k tomuto rozhodnutiu odlišné stanovisko sudca Robert Šorl, ktoré sa týka odôvodnenia rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marec 2025

Robert Šorl
predseda senátu